

Finansutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om temporär ändring av inkomstskattelagen

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om temporär ändring av inkomstskattelagen (RP 204/2022 rd): Ärendet har remitterats till finansutskottet för betänkande.

Beredning i delegation

Ärendet har beretts i finansutskottets skattedelegation.

Sakkunniga

Delegationen har hört

- konsultativ tjänsteman Timo Annala, finansministeriet
- finansråd Filip Kjellberg, finansministeriet
- konsultativ tjänsteman Reetta Varjonen-Ollus, finansministeriet
- konsultativ tjänsteman Mikko Horko, social- och hälsovårdsministeriet
- chef för juridiska ärenden Matti Merisalo, Skatteförvaltningen
- skatteexpert Lauri Lehmusoja, Finlands näringsliv rf
- skattepolitisk expert Niko Pankka, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- chefsekonom Mikael Kirkko-Jaakkola, Skattebetalarnas Centralförbund rf.

Skattedelegationen har fått skriftligt yttrande av

- arbets- och näringsministeriet
- Statens ekonomiska forskningscentral
- Energimyndigheten
- Finlands Kommunförbund
- Företagarna i Finland rf
- Finsk Energiindustri rf
- SOSTE Finlands social och hälsa rf.

Betänkande FiUB 27/2022 rd

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det att inkomstskattelagen ändras så att det till den temporärt fogas bestämmelser om hushållsavdrag som beviljas på basis av elenergiräkningar.

Enligt den föreslagna lagen ska det belopp som betalats för sådan elenergi som under tiden den 1 januari 2023–30 april 2023 förbrukats på elförbrukningsplatsen för en skattskyldigs stadigvarande bostad berättiga till hushållsavdrag, till den del det betalda beloppet överstiger 2 000 euro och är högst 6 000 euro. En skattskyldig får enligt förslaget som hushållsavdrag dra av 60 procent av det belopp som den skattskyldige betalat av de kostnader som berättigar till avdrag.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen och den kompletterande budgetpropositionen för 2023 och avses bli behandlad i samband med dem.

Lagen avses träda i kraft vid ingången av 2023 och ska gälla till utgången av 2023. Lagen ska tillämpas vid beskattningen för 2023.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Utskottet tillstyrker propositionen utan ändringar men föreslår en liten precisering i lagförslaget.

Regeringen föreslår temporära bestämmelser om hushållsavdrag som ska beviljas på basis av elenergiräkningar. Syftet är att stödja hushållen ekonomiskt på grund av de höjda elpriserna.

Hushållsavdrag ska inte kunna göras utifrån elenergiräkningar om inkomsterna är så små att ingen inkomstskatt behöver betalas på dem. Det kan också hända att skatterna räcker till för att utnyttja endast en del av hushållsavdraget. Av denna anledning har det också beretts ett separat temporärt elstöd för de hushåll som inte kan utnyttja skatteavdraget fullt ut. Regeringen har lämnat en proposition (RP 234/2022 rd) om ett temporärt elstöd, och den är under behandling i riksdagen. Det ska inte vara möjligt att få både hushållsavdrag utifrån elenergiräkningen och temporärt elstöd. Stödet för stora elenergiräkningar ska kunna betalas endast från ett av stödsystemen.

Av tidsskäl har regeringen gått in för en modell där skatteavdraget som beviljas på basis av elenergiräkningar temporärt ska ingå i hushållsavdraget, som är ett redan befintligt skatteavdrag. Detta gör det möjligt att verkställa avdraget vid förskottsuppbörden 2023, då de skattskyldiga kan få ekonomisk nytta av det redan under skatteåret. Det har inte varit möjligt att införa bestämmelser om ett helt nytt skatteavdrag som skulle ha kunnat verkställas vid förskottsuppbörden för 2023.

Den föreslagna ändringen beräknas minska skatteinkomsterna med sammanlagt cirka 265 miljoner euro, varav statens andel är 245 miljoner euro. Men konsekvensbedömningarna är enligt propositionen förknippade med betydande osäkerhetsfaktorer, vilket också togs upp vid utfrågningen av sakkunniga i utskottet. Ett hushållsavdrag som beviljas på basis av elenergiräkningar uppskattas beröra cirka 252 000 hushåll. Även om alla hushåll som använder el kan utnyttja avdraget, uppskattas det att klart största delen av de hushåll som kommer att omfattas av avdraget, cirka 91

Betänkande FiUB 27/2022 rd

procent, har direkt eller ackumulerande eluppvärmning som hemmets huvudsakliga uppvärmningsform. Största delen av avdraget bedöms vara till nytta för hushåll i de högsta decilerna. Enligt beräkningar finns där flest hushåll som kommer att omfattas av avdraget.

I enlighet med regeringsprogrammet kompenseras kommunerna för ändringen i skatteinkomster-na till nettobelopp. De ändringar som föreslås i propositionen minskar kommunernas skatteinkomster med sammanlagt 16 miljoner euro. Ändringen av skatteinkomsterna kompenseras via statsandelssystemet.

Vid utfrågningen i utskottet har det framförts att avdraget är problematiskt med tanke på skattesystemet som helhet och att den föreslagna regleringen bör bli ett specialfall under undantagsförhållandena. Dessutom lyfte de sakkunniga fram risken för att människor inte nödvändigtvis utnyttjar eller kan utnyttja det föreslagna avdraget, eftersom hushållsavdraget för en del är ett besvärligt system. Det föreslagna elavdraget ansågs också försvaga incitamentet att minska elförbrukningen och incitamentet för kunder med børsel att undvika att använda el under timmar med toppförbrukning. Dessutom sågs det som ett problem att avdraget är till nytta för de högsta inkomstdecilerna, som inte nödvändigtvis är i behov av stöd. Vid utfrågningen påpekades det dock också att stödet utifrån de föreslagna övre och nedre gränserna särskilt riktas till stadigvarande bostäder med eluppvärmning, vilket är motiverat eftersom dessa bostäder berörs mest av prishöjningen.

Hushållsavdraget för elenergiräkningar ingår i ett stödpaket som också inbegriper det ovan beskrivna temporära elstödet och dessutom en sänkning av mervärdesskatten på elenergi från 24 till 10 procent. Det temporära hushållsavdraget berör särskilt hushåll som under vintern har stor elförbrukning till exempel på grund av eluppvärmning och som har ett dyrt elavtal. Även om hushållsavdraget lämpar sig dåligt för tidsbegränsade avdrag som görs utifrån elräkningar, anser utskottet ändå att propositionen är motiverad i den aktuella undantagssituationen. Den föreslagna modellen är också motiverad med tanke på att det inom den tid som stått till förfogande inte skulle ha varit möjligt att bygga upp en ny skatteavdragsmodell där det hade varit möjligt att beakta exempelvis inkomstgränser. Utskottet ser det trots allt som viktigt att man i fråga om specialstöd fäster uppmärksamhet vid en rättvis inverkan på inkomstfördelningen.

På grundval av samma kostnader blir det också möjligt att ansöka om elstöd beroende på om hushållet kan utnyttja skatteavdraget fullt ut eller inte. Det kan leda till oklarheter för hushållen. Dessa kommer inte nödvändigtvis vara på det klara med om de genom beskattningen omfattas av stödet i form av hushållsavdrag eller av direkt elstöd och hur dessa stödformer är samordnade. Utskottet betonar vikten av tillräcklig och entydig information för att hushållen ska kunna söka rätt stöd.

Nedan behandlas enstaka frågor som aktualiserades vid utfrågningen.

Avdrag i fråga om elförbrukningsplatsen för endast en stadigvarande bostad

Avdraget ska beviljas endast i fråga om elförbrukningsplatsen för den skattskyldiges egen stadigvarande bostad. Enligt det föreslagna 127 g § 1 mom. får avdrag göras endast på basis av en elförbrukningsplats, om den skattskyldige samtidigt har flera stadigvarande bostäder till sitt förfo-

Betänkande FiUB 27/2022 rd

gande. Avdrag kan heller inte göras för elenergiräkningar för till exempel en fritidsbostad. Inkomstbeskattningen bygger på principen att den skattskyldige i regel har endast en stadigvarande bostad. Med stadigvarande bostad avses en bostad som används som huvudsaklig bostad, det vill säga som hem. I vissa situationer har det ansetts att en skattskyldig med familj samtidigt kan ha två stadigvarande bostäder till sitt förfogande. Syftet med denna bestämmelse är att precisera att avdraget endast beviljas på grundval av elförbrukningsplatsen för en enda stadigvarande bostad. Elenergiräkningarna för bostäder kan således inte exempelvis sammanräknas. Inte heller kan avdrag sökas separat för olika bostäder.

Övriga kommentarer

Enligt det föreslagna 127 g § 3 mom. beviljas inget avdrag, om det på basis av samma elenergiräkning har beviljats direkt understöd av statens eller något annat offentligt samfunds medel. Vid utfrågningen av sakkunniga aktualiserades frågan om vilka olika stöd och bidrag som inverkar på avdraget och att det behövs mer anvisningar om saken. Enligt propositionen ska hushållsavdrag inte få göras om temporärt elstöd har beviljats på basis av samma elenergikostnader. Också utkomststöd som beviljas direkt på grundval av samma elenergikostnader utgör ett hinder för beviljande av hushållsavdrag. Alla understöd som beviljats av statens eller något annat offentligt samfunds medel och som direkt hänför sig till samma kostnader som avdraget ska utgöra ett hinder för beviljande av avdraget. Om till exempel ett bidrag som man fått via ett offentligt samfund beviljas direkt för samma elenergikostnader som berättigar till skatteavdrag, blir bidraget ett hinder för att använda sig av avdraget.

Det belopp som betalats för elenergi berättigar enligt sista meningen i det föreslagna 127 g § 3 mom. inte heller till hushållsavdrag till den del kostnaderna hänför sig till näringsverksamhet eller bedrivande av jordbruk eller har dragits av någon annanstans i beskattningen. Till denna del anser utskottet att det är motiverat att precisera bestämmelsen så att det har betydelse att kostnaderna dras av uttryckligen någon annanstans i inkomstbeskattningen.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Finansutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 204/2022 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Betänkande FiUB 27/2022 rd

Utskottets ändringsförslag

Lag

om temporär ändring av inkomstskattelagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas temporärt till inkomstskattelagen (1535/1992) en ny 127 g § som följer:

Avdrag från skatten

127 g §

Hushållsavdrag som beviljas på basis av elenergiräkningar 2023

Det belopp som betalats för elenergi som förbrukats på elförbrukningsplatsen för en skattskyldigs stadigvarande bostad den 1 januari 2023 eller därefter men före den 1 maj 2023 berättigar under skatteåret 2023 till hushållsavdrag, till den del det betalda beloppet överstiger 2 000 euro men är högst 6 000 euro. Avdraget är 60 procent av det ovan avsedda beloppet. Om en skattskyldig samtidigt har flera än en stadigvarande bostad till sitt förfogande, beviljas avdraget på basis av endast en elförbrukningsplats.

Det hushållsavdrag som beviljas på basis av det belopp som betalats för elenergi beaktas inte vid beräkningen av maximibeloppet av annat hushållsavdrag som avses i denna lag. Avdraget görs på det sätt som anges i 127 c § och på avdraget tillämpas också i övrigt vad som i denna lag eller någon annanstans i lag föreskrivs om hushållsavdrag.

Det avdrag som avses i denna paragraf beviljas inte, om det på basis av det belopp som betalats för elenergi som förbrukats på elförbrukningsplatsen för en skattskyldigs stadigvarande bostad under den i 1 momentet nämnda tiden har beviljats direkt understöd av statens eller något annat offentligt samfunds medel. Det belopp som betalats för elenergi berättigar inte heller till hushållsavdrag till den del kostnaderna hänför sig till näringsverksamhet eller bedrivande av jordbruk eller har dragits av någon annanstans i **inkomstbeskattningen**.

Denna lag träder i kraft den 20 och gäller till och med den 31 december 2023.
Denna lag tillämpas vid beskattningen för 2023.

Betänkande FiUB 27/2022 rd

Helsingfors 28.10.2022

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Johannes Koskinen sd
vice ordförande Arto Pirttilahti cent
medlem Anders Adlercreutz sv
medlem Tarja Filatov sd
medlem Timo Heinonen saml
medlem Vilhelm Junnila saf
medlem Heli Järvinen gröna
medlem Esko Kiviranta cent
medlem Jari Koskela saf
medlem Katri Kulmuni cent
medlem Sari Multala saml
medlem Raimo Piirainen sd
medlem Sari Sarkomaa saml
medlem Sami Savio saf
medlem Iris Suomela gröna
medlem Pia Viitanen sd
medlem Ville Vähämäki saf
ersättare Sari Essayah kd
ersättare Inka Hopsu gröna
ersättare Anne Kalmari cent.

Sekreterare var

utskottsråd Tarja Järvinen.